

INUIT ATAQATIGIIT

INATSISARTUNI

13. juli 2016

UPA 2016/141

Inatsisartut Suleriaasianni § 36 naapertorlugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut imaatoq matumuuna saqqummiuppara:

Nunatsinni ingerlatseqatigiiffiit tamakkiisumik ilaannakuusumilluunniit Namminersorlutik Oqatussanit pigineqartut naalackersuinikkut qanoq ineriartortinnissaannut kissaatigisavut, tassungalu ilanngullugu sinneqartooruteqartarnissaannik, iluanaarutinik kiffartuussinikkullu inissisimanissaannik sutigut piumasaqaateqassanersugut pillugit apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamut siunnersuut.

(Inatsisartuni ilaasortaq Sara Olsvig, Inuit Ataqtigiiit)

Tunngavilersuut:

Nunarput angisoorsuuvoq sorpassuartigullu periarfissiilluni. Mikinerusunik illoqarfeqarpoq nunaqarfeqarlunilu, anginerusunilli illoqarfeqarluni. Sumiiffiit ilaanni immitsinnut qanilluta najugaqarpugut attaveqatigiilluarsinnaallutalu, nunalli immikkoortuini allani najugagaqarfinni avinngarusimangaatsiartuni, inuillu akunnerminni imaaliillaannaq attaveqatigiiffigisinnaangisaannini immitsinnut ungasilluta najugaqartiterpugut. Tamassuma kingunerivaa, assersuutigalugu nioqqutissanik pilersuinermi angallannermilu kiffartuussisinaanerit inissisimaffii assiginngitsorujussiisinaanerat.

Assigiinngitsutigut kiffartuussinikkut illersorneqarsinnaasumik sapinngisamillu assigiiartumik inissisimasinnaanissarput siunertaralugu nunatta oqaluttuarisaanerani ingerlatseqatigiiffiit pilersinneqartarlutillu ingerlanneqartarsimapput, taamaaliornikkullu nunatsinni innuttaasut siammassissumik najugaqartitertut kiffartuunnissaat pilersornissaallu pingaarnertut suliassiissutigineqartarsimalluni.

Inuit Ataqtigiiinni isumaqarpugut ingerlatseqatigiiffiit Namminersorlutik Oqatussanit pigineqartut suli pisariaqartinneqartut. Nunatsinni naligiinnerusumik inuunissatta qulakkeernissaa pillugu suli suliassaqaqaagut, taamatullu assersuutigalugit internet-imut angallattakkanillu oqaraasuaatinik atuisinnaanermut, angallannermut, ineqartitsinermut, nioqqutissanik assartuinernut aalisarnermi piniarnermilu pisarisat tulaallugit nioqqutissiarineqarsinnaanerannut allarpassuartigullu. Ingerlatseqatigiiffiit annertunerusumik naligiiaartitsinissaq kiffartuussinermilu inissisimaneq assigiinngitsutigut naleqqussarneqartuarsinnaasut qulakkeernissaannut peqataapput.

Inuit Ataqtigiiinni isumaqarpugut ingerlatseqatigiiffiit Namminersorlutik Oqatussanit pigineqartut pillugit naalackersuinikkut ersarinnerusumik isummernissatsinnut

piffissanngortoq. Ingerlatseqatigiiffinnik tamakkiisumik ilaannakuusumilluunniit piginninneq qanoq isumaqartinneqarpa, taamatullu ingerlatseqatigiiffiit ilaannik piginnituunerput annikillissavarpurput imaluunniit annertusassavarpurput? Sinneqartooruteqarnissaat iluanaaruteqarnissallu, minnerunngitsumillu kiffartuussinerisa tungaasigut inissimanissaannik qanoq piunasaqaateqassaagut?

Assersuutigalugu tamakku pillugit oqallinneq upernaq Air Greenland-ip sinneqartoorutaat iluanaarutaallu pineqalermata aallarteqqippoq. Tamatumani maluginiagarput tassaavoq, taama annertutigisumik piginnittunut akiligassaqartoqarmat, kiisalu Namminersorlutik Oqartussat saniatigut piginnittut allat marluk piginneqataanermikkut aningaasanik taama amerlatigisunik isertitaqarsinnaatigineri inuttaasut arlaqaqisut akornanni tupaallaatigineqarmat. Sinerissatsinni angalanermi billetsit taama akisoreertigisut piginnittut aningaasat taama amerlatigisut tigusisinnaanerit inuppasuarnit imminnut assortuuttutut isigineqarpoq.

Inuppasuut puuallammata paasinarluarpoq. Tamakkiisumimmi piginnittuunermi imaluunniit ilaannakuusumik piginnittuunermi sinneqartoorutit pitsaanersumik kiffartuussinnermut, assersuutigalugu billetsinik akikilliliinernut atorineqarnissaat pillugu ingerlatseqatigiiffimmut piunasaqaasiortoqarsimannginnerpa? Taarsiulluguluunniit assersuutigalugu ingerlatseqatigiiffiit aningaasanik kaaviaartitsisarnarnissaat piunasaqataaginnaarsinnaannginnerpa?

Ingerlatseqatigiiffiit Aktiaateqarfiit pillugit Namminersorlutik Oqartussat Nassuiaataanni¹ ukiumoortumik saqqummersinneqartartuni ukiuni kingullerni ima assigiipajaamik allassimasoqarpoq:

“Aktiaateqarluni ingerlaateqarfinni Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartuni iluanaarutit akiliutigineqartarnerat isumannaatsumik pisassaaq, taamaallunilu ingerlatseqatigiiffiit isertitamik annikilligallarsinnaaneritut siumullu naatsorsuutigeriinngisamik annikillissinnaaneritut piareersimanissaminnut nammineq naammattunik aningaasaateqarsinnaaqullugit. Tamatuma peqatigisaanik ingerlatseqatigiiffiup nutaamik aningaasaliissinnaanissaanut periarfissaqassaaq.

Tamatuma saniatigut ingerlatseqatigiiffiup ukiumoortumik angusai tunngavigalugit iluanaarutininik akiliuteqartoqartarpoq. Tamatuma peqatigisaanik aningaasaqarnikkut aqqissugaaneq sorleq ingerlatseqatigiiffimmi atorineqarnerisooq aammalu ingerlatseqatigiiffiit sorliit ukiuni aggersuni aningaasanik qanoq pisariaqartitsissanersut eqqumaffiginiarneqassaaq.

Taamaallunilu ingerlatseqatigiiffinni angusat allanngoriartornerlu Namminersorlutik Oqartussanut iluanaarutininik akiliuteqarnissamut aalajangiisuusarput”

Ingerlatseqatigiiffiit isertitaqarnermikkut aningaasaateqartariaqarnerat isumaqatigaarput. Taamaattorli piunasaqaatigisavut ersarinnerusariaqarput – taamaallunilu ingerlatseqatigiiffiit ersarissumik siunnerfisaqartinniarlugit – ingerlatseqatigiiffeqarnermi suut siunertaanersut – inuiaqatigiinnullu akisussaaffii sopiaanersut.

Ukiup aallartilaarnerani ukiortaami oqaaseqarnitsinni inuit ataqatigiinnit tamanna ilanngullugu eqqaavarput. Ilaatigut ima oqarput:

¹ Namminersorlutik Oqartussat Aktiaateqarluni ingerlatseqatigiiffiutaat - Inatsisartunut ukiumoortumik nassuiaatit 2014 aamma 2015

“Ingerlatsivinnik Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartunik ingerlatsinerput qiviaqqittariaqarpoq. Inuiaqatigiittut pigisavut inuiaqatigiinnut aningaasarsiornerinnaangittumillu ajunnginnerpaamik ingerlanneqarnissaat ujjartortariaqarparput. Namminersortunngorsaaneq eqqartorneqangaatsiarpoq. Inuit Ataqaatigiit inassutigissavarput inuiaqatigiittut pigisatsinnik namminersortunngorsaaniissaq tunuarsimarfigineqassasoq, namminersortunngorsaasoqassappallu mianersortumik ingerlanneqassasoq. Ingerlatsiviit annertuunik oqimaattunillu aningaasaliissuteqartarnissaat piumasarisarpavut, illuatungaatigullu nunatta karsianut iluanaaruteqartarnissaannik aamma piumaffigisarlutigit. Inuiaqatigiinnut ajunnginnerpaamik inissisimanissaat innuttaasunullu iluaqutaasumik ingerlanissaat piumasarisat pingaarnersarisariaqarpaat. (..) Piginnittutut imminut akilersinnaasumik ingerlanissaanik piumasaqarneq immaqa naammassagaluarpoq”.

Tassungalu atatillugu ingerlatseqatigiiffiit tamakkiisumik imaluunniit ilaannakuusumik namminersorlutik oqartussanit pigineqartut pillugit maani inatsisartuni oqallinnissaq kissaatigaarput.

Ingerlatseqatigiiffinnut pigisatsinnut nuna tamakkerlugu naalakkersuinikkut siunnerfivut qinigaaffimmit qinigaaffimmut allanngoqattaartariaqanngillat. Taamaammallu pingaartipparput isumaqatigiilluta anguniakkanik ersarissunik anguniagaqarnissarput tassuunatigullu ingerlatseqatigiiffiit eqqissimasumik siulersorneqarlutillu ingerlanneqarsinnaanissaat pisinnaaniassamat. Suna siammasissumik isumaqatigiissutigisinnaavarput? Ingerlatsiveqarfiit qanoq perusuppavut qanorlu Nunatsinni inissisimassappat?

Oqallinneq qilanaaralugu ingerlatseqatigiiffiutigut sorusunnerlugit innuttaasunullu qanoq kiffartuussinissaat pillugu ataatsimoorluta qaammaasaqarnerulersimalluta oqallinneq ingerlassinnaassagipput neriuppugut.